

دیپلماسی دولت سیزدهم چگونه «تهدید» را به «فرصت» تبدیل کرد؟

اجرای موفق سیاست همسایگی

فعال شدن کانال دیپلماسی میان تهران و پایتخت‌های عربی

حضور حسین امیرعبداللہیان، وزیر امور خارجه در اجلاس بغداد که اوایل شهریورماه سال گذشته با هدف همکاری بیشتر کشورهای منطقه برگزار شد و به دنبال آن و سفرهای او به روسیه، لبنان و سوریه؛ کنار سفرهای متعدد علی باقری، معاون وزیر امور خارجه به کشورهای منطقه از جمله پاکستان، قطر و ترکیه و همچنین سفر مقام‌های متعدد دیپلماتیک کشورهای منطقه به تهران از عزم جدی دولت سیزدهم برای ورود به عصر تازه همکاری با کشورهای منطقه‌ای حکایت می‌کرد. سفرهای متعدد دیپلماتیک متقابل مقام‌های ایرانی و کشورهای منطقه‌ای درحالی اهمیت‌ی دوجندان یافته که دولت رئیسی همزمان مذاکرات احیای برجام با هدف رفع تحریم‌ها را در وین با کشورهای غربی آغاز کرده بود و تلاش می‌کرد این امر برخلاف گذشته دیگر به مانعی برای پیگیری رویکرد عملگرایانه‌اش با کشورهای همسایه و عربی منطقه تبدیل نشود. در چنین فضایی دولت رئیسی بر

آغاز به کار دولت سیزدهم و تبیین سیاست خارجی آن در منطقه پرچالش غرب آسیا و تأکید بر اینکه امنیت جمعی بخش اصلی دکتربین سیاست خارجی ایران خواهد بود، شکل‌گیری نظریه‌ای را رقم زده که دولت از آغاز کار برای تبدیل کردن آن به یک الگوواره در روابط منطقه غرب آسیا اقداماتی جدی را در دستور کار خود قرار داده است. آیت‌الله رئیسی این دیدگاه را نخستین بار در گفت‌وگوی تلفنی خود با «شیخ تمیم بن حمد آل ثانی»، امیر قطر که برای تبریک پیروزی در انتخابات ریاست جمهوری تماس گرفته بود، عنوان کرد. هر چند برخی در آغاز، این دیدگاه را تعارفی برای همکاری و احتمالاً خوش آمد مقام‌های عربی منطقه تلقی کردند اما در ماه‌های بعد، پیگیری رویکردی که تهران به موازات ازسرگیری مذاکرات رفع تحریم‌ها در وین در قبال کشورهای همسایه و عربی منطقه در پیش گرفت، نشان از آن داشت که این نظریه تعارف نیست؛ بلکه یک راهبرد و تصمیم جدی سیاسی است. اتخاذ این تصمیم بر پایه این واقعیت مورد توجه قرار گرفته که امنیت منطقه‌ای به‌عنوان یکی از موضوعات مهم می‌تواند همواره بر دیگر ابعاد و زیست منطقه‌ای هر یک از کشورهای خاورمیانه اثرگذار باشد. این چنین بود که در سیاست خارجی چند وجهی دولت، رابطه با همسایگان و بازیگران عربی و کشورهای حوزه آسیایی به همان اندازه اهمیت پیدا کرد که پیگیری منافع اقتصادی کشور در چهارچوب مذاکرات هسته‌ای؛ نگاهی که نشانگر درک واقع گرایانه رئیسی از واقعیت‌های نوین قدرت در عرصه سیاست خارجی به شمار می‌آید. از این‌رو دولت سیزدهم با تعریف مجدد اولویت‌های سیاست خارجی خود و نشان دادن همسایگان و کشورهای منطقه در صدر فهرست اولویت خود برای ایجاد تقویت همکاری اقتصادی و امنیتی خیز برداشته و در این مسیر به ترغیب همسایگان به حل اختلافات و بحران‌ها از مسیر تعامل و گفت‌وگو روی آورده است؛ رویکردی که از سویی با هدف ایجاد تغییر در تصویر ایران در نگاه منطقه و از سوی دیگر با چشم‌انداز ایجاد سرمایه منطقه‌ای در مواجهه با قدرت‌های فرامنطقه‌ای پدید آمده است.

ویژنامه

ایران

شماره
۵ شهریور ۱۴۰۱